

OTHMAN EL KHELOUFI - Rabat

Wat wilt u ons vertellen over uw huidige levens- en werkomstandigheden?

De keuze voor een carrière als kunstenaar, was voor mij al van in het begin een risicovolle keuze. Ons beroep biedt immers geen financiële zekerheid. Natuurlijk is de situatie vandaag nog precairder, maar ik moet zeggen dat ik er gemengde gevoelens bij heb, iets tussen angst en opluchting. Angst omdat ik geen enkele zekerheid heb over hoe mijn toekomst zal evolueren. Zal ik een ander beroep moeten kiezen om te kunnen overleven?

Het gevoel van rust en opluchting komt, denk ik, door de indruk dat iedereen is getroffen en niet ik alleen. Deze keer is het de hele planeet die tot stilstand komt en voor één keer zitten we allemaal in hetzelfde schuitje, zowel de kunstenaar als de bankier. Het besef dat het een gedeeld probleem is, maakt het allemaal wat lichter. Het is echt heel vreemd. Is het een gevoel van een zekere solidariteit? Ik weet het niet.

Wat kunt u ons vertellen over de algemene situatie in de stad of het land waar u zich bevindt?

Ik denk dat de staat hier in Marokko zijn best probeert te doen, maar uiteindelijk weet ik niet zo goed wie die staat eigenlijk is en wat hij kan doen.

Er is ook sprake van een zeker paternalisme tegenover de bevolking. Maar die bevolking lijkt me minder in de greep van paniek en blijkt een groot gevoel voor humor te ontwikkelen. Elke dag ontvang ik humoristische boodschappen via whatsapp. Het Marokkaanse volk verrast me elke dag weer met zijn creativiteit en geestigheid.

Anderzijds is het discours van de officiële communicatie van de staat van toon veranderd. Vandaag doen de heren in pak die het televisiejournaal presenteren, de officiers van het ministerie van binnenlandse zaken en al diegenen die de spreekbuis zijn van een of andere overheid, hun publieke mededelingen over preventie in een heel alledaagse taal, geen standaard Arabisch, geen protocol. Het is alsof ze eindelijk zin hebben om met het volk te spreken en klare taal te gebruiken.

Nochtans is er ook een zeker verdriet en ellende voelbaar als ik de blikken kruis van mensen in de soek. Hier hebben de mensen niets. Geen sociale zekerheid, geen bijstand. Na een oproep van de koning, heeft de staat beslist om een handvol loontrekkenden te helpen met het geld van een liefdadigheidsfonds. Die krijgen het equivalent van 150 € per maand, maar dat geld gaat alleen naar mensen die ingeschreven zijn in een mutualiteit of erkend zijn door de staat. Maar wat te doen met een parasitaire economie gebaseerd op de zwarte markt, illegale handel, een systeem van onderhandse leningen (woekerinteresten)? In afwachting klampen de mensen zich vast aan hun optimisme, hun religie, filosofische noties als de *mouktanbe* (het geschreven lot) en aan hun koning op wie ze ongeduldig wachten. Wanneer zal hij een toespraak geven? Wat is zijn standpunt? Maar volgens mij kan het hem totaal niets schelen (mijn moeder kijkt in elk geval nooit naar zijn toespraken, ze begrijpt ze zelfs niet). Ik denk dat de mensen alleen maar zijn aanwezigheid willen voelen, weten dat hij er is in de moeilijkste momenten, hij is als een groot symbool, niet? Maar gaat hij blijven praten in standaard Arabisch? Of in Darija, of in Amazigh? Ik weet niet waarom ik me daar zo over opwind.

Wat is de impact van de pandemie op de productie en presentatie van uw werk?

Ik zou zeggen dat alles wat dat betreft eerder positief is. Ik heb meer tijd voor mezelf, om te spelen op mijn instrument, om te lezen. Ik heb me ook min of meer verzoend met mijn multidisciplinariteit. Ik teken opnieuw, ik heb een theaterstuk geschreven en een ander afgewerkt, ik heb twee meubeltjes gemaakt voor mijn mini-studio, ik heb veel gecomponeerd en ik heb mijn appartement grondig opgeruimd. Het kan niet beter. Wat dat betreft ben ik erg tevreden met de lockdown.

Om mijn werk te presenteren, heb ik in het begin twee keer opnames verspreid op internet. Maar al snel heb ik begrepen dat dit misschien niet zo'n goed idee is. De sociale media werden immers overspoeld met artistieke content en ik wilde niet dat mijn werk in die grote stroom verdween. Ik weet niet of ik daarin gelijk had, maar ieder vindt zijn eigen verspreidingsstrategie.

Hoe ziet u de nabije toekomst als kunstenaar?

Op dit moment zou ik echt heel graag een *Fakih* of een *Marabou* zijn.

Maar dat ben ik niet, dus zal ik me beperken te handelen in functie van wat ik al weet. Vandaag risicovolle artistieke keuzes maken (in de hoop de dingen te laten bewegen) of zich minstens reële vragen stellen, wil zeggen: geen massale verkoop, geen commercialisering en dus totaal overgeleverd zijn aan de willekeur van politici, economen en regeringsleider (en nog erger als het kapitalistische regimes zijn). Zij hebben de touwtjes in handen. Ofwel draaien ze ons de nek om, ofwel introduceren ze een systeem dat de grote, zichtbare planten water geeft, of ze introduceren een druppelteller-systeem. Ik hoop vooral dat op het moment dat die mensen hun machine weer gaan oliën, ze de intelligentie en het besef hebben dat hun industriële zone ook nood heeft aan een culturele tuin.

Anderzijds zegt vandaag iedereen dat voor de herstelplannen de cultuursector het laatste aan de beurt zal zijn. Hij is dus de eerste die getroffen is en de laatste die gered wordt. Ik denk zelfs dat tijdens de lange periode na de crisis de galleries en musea de draad weer zullen oppakken, maar dat de podiumkunsten nog lang te lijden zullen hebben. Het gaat immers heel lang duren vooraleer er veel mensen samen in een zaal mogen zitten om zij aan zij van een voorstelling te genieten. Zelfs als het zou mogen, zullen de mensen zich niet op hun gemak voelen. Er is tijd voor nodig.

Ik weet ook niet of dat slecht is. Dat zal ons verplichten om meer concerten te geven voor een klein publiek. Dat zal een grote verandering zijn voor de markt van de muziek- en theaterwereld. Gedaan met 'we programmeren diegene die het meeste volk trekt!' Misschien komt er dan de ruimte die nodig is om **kwaliteit te laten ademen**. In het algemeen gaat de verhouding tussen het **aantal voorstellingen** en **winst** veranderen. Dat zal de afstand tussen **sterartiesten** en **minder bekende artiesten** verminderen. Dat kan alleen maar heilzaam zijn voor onze sector.

Zijn er ideeën, gedachten, citaten, kunstwerken of boeken die u met anderen wil delen?

Nee, niet echt, althans momenteel niet. :)